

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique
P.B.
8900 IEPER 1
3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Crisis bij regionale televisie

Erkenningscommissie moet beslissingen motiveren

'Rodekruisjeskalender' voor Raad voor Deontologie

Inhoud

Actueel

Rechter maakt brandhout van zaak-Devlies	4
'Perskartoenist' Brassier overleden	5
1-0 voor de F.E.T.-redactie	
Ruandaproces	

Dossier

Vitale weken voor regionale omroepen	6
TV-Brussel blijft Vlaams Blok op de huid hebben	7
Ook productiehuizen zullen prijzen moeten aanpassen	8
Rijk zullen onze aandeelhouders nooit worden	
Televisiebeelden zullen er wel altijd zijn	9
Laatste etappe in explosie van werkverschaffing	
Subsidiërende 'superklant' is gevaarlijk	

Actueel

Erkenningscommissie moet beslissingen motiveren	10
Uitwisselingsbeurzen voor studenten	
Journalisten speuren naar leven in cyberspace	11-12

Mens achter het nieuws

Regionale realiteit overtreft de fictie	13
---	----

Actueel

Fusies van Nederlandse dagbladen	14
Indiase minister struikelt over verborgen camera	
Onder Embargo	

Actueel

Raad voor Deontologie...	15
Rodekruisjeskalender	
Geen fout van De Tijd	
Piet Paaltjes revisited	

foto: Johan Van Cutsem

Regionaal nieuws in de gevarenzone

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

2de jaargang
27 maart 2001, nummer 29
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vvj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Prepress Publiwest
Jo Klaps

Publiciteitsregie:

Media Selling Place BVBA
Lambermontlaan 170
1030 Brussel
Tel 02/241 55 55
Fax 02/241 55 33
media.selling@euronet.be

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Hoe willen zij verleid worden?

De onrust op redacties van verlieslatende regionale televisiezenders stijgt. Roularta gooi-
de een steen in de kikkerpoel. Vlaams minister Van Mechelen laat sindsdien een studie
uitvoeren over de leefbaarheid van regionale televisie. Hier en daar werden vingers op de
wonden gelegd. Het is niet de eerste keer in medialand dat 'het probleem aan de inkom-
stenzijde zit'.

Wat de diagnose betreft, mogen de redacties in dit dossier dus op beide oren slapen. Zij
werken goed, efficiënt, streven deontologische waarborgen na en slagen erin met beperk-
te middelen hun ding te doen.

Zij maken het nieuws dat dicht bij de kijker staat. Iedereen ziet bij de regionale televisie
al eens zijn eigen kind, eigen buurtfeest en eigen gemeentehuis op het scherm. De for-
mule slaat aan. De zenders hebben in de afgelopen tien jaar allemaal een imago
gecreëerd. De redacties hebben hun plekje onder de zon veroverd. Cultureel, politiek, eco-
nomisch, sportief, jeugdig en organiserend Vlaanderen is tevreden eens af en toe op het
scherm te komen.

Een onderzoek heeft bovendien uitgewezen dat regionale reclame als 'minder storend'
wordt ervaren als nationale reclame 'omdat hij dichterbij de leefwereld van de kijker aan-
sluit'. Met die commerciële geruststelling trekken de exploitatiemaatschappijen naar de
adverteerder. Met wisselend succes.

Er bestaan blijkbaar nog altijd doorslaggevende argumenten om Van de Ven uit Olen over
de streep te halen. Auto's Cardoen gelooft ook in de boodschap-van-bij-ons. En De Bank
van de Post hoopt ook op verdere schaalvergroting via kleine stukjes dorpsgemeenschap.
De meeste regionale zenders klagen overigens zelf ook niet over hun kijkdichtheid. Al lij-
ken de cijfers van het regionale kijksucces niet altijd even wetenschappelijk bewezen als
die van de landelijke concurrentie. Nationale zenders verkopen seconden aan de hand van
tarieventabellen, en aangetoond via meetinstrumenten die op elk moment de exacte kijk-
dichtheid tot ver na de komma bepalen. Hard business.

De advertentiemarkt is nooit zo hypergevoelig geweest als vandaag. 'Trouw' is geschrapt
uit het woordenboek van de adverteerder. Mediacentrales en reclamebureaus hanteren de
meetlat van de wiskundige principes. Dure onderzoeken moeten het profiel van de
'mediagebruiker' schetsen. Met pseudo-wetenschappelijke kennis wordt koopkrachtig
Vlaanderen ingedeeld in bruikbare doelgroepen. Actieve vrouwen, managers, zelfbewuste
jongeren, gelukkige vijftigers. Hoe willen zij het liefst verleid worden?

Graaien zij een nieuw magazine mee? Of valt een gratis meeneemkrant op tabloidformaat
in hun smaak? Of hebben ze een ouderwets jaarabonnement op de krant? Of lezen ze
gewoon weinig, maar hebben ze hun vaste plekje dagelijks voor het scherm? En kijken ze
dan vooral naar soaps of naar journaals? Gaat hun voorkeur uit naar regionaal aanbod of
naar doelgroepen zenders? Of internetten zij veel?

Journalisten die werken op redacties van regionale zenders zullen het voorlopig moeten
stellen met de zekerheid dat de Vlaamse overheid hen decretaal een informatiefunctie
gaf, dat hun VZW's het beste met hen voor hebben, en dat het regionale publiek hen niet in de steek laat.

Elke redactie zal onder de plaatselijke kerktoren moeten waken over de scheidingslijn tussen journalistiek en
commercie. Een dosis gezonde creativiteit kan helpen om via journalistiek verantwoorde producten, uitzendingen
te maken die ook goed verkoopbaar zijn.

Ann Deceunynck

Rechter maakt brandhout van zaak-Devlies

Luc Vanheerentals

De VRT heeft van een Brussels rechter gelijk gekregen in het denverzet dat het aantekende tegen het vonnis waarmee een rechter de openbare omroep enkele dagen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 op straf van een dwangsom van 500.000 Bef. verbood een panelgesprek over de Leuvense verkiezingen uit te zenden tenzij ook de plaatselijke CVP-lijsttrekker Carl Devlies naast de reeds uitgenodigden Louis Tobback en Rik Daems in het panel zou worden opgenomen. De VRT legde dit vonnis op eenzijdig verzoekschrift van Devlies indertijd zoals bekend naast zich neer.

Uit nalezing van het vonnis blijkt dat de Brusselse rechter van eerste aanleg die de zaak behandelde brandhout maakt van de uitspraak van zijn voorganger. Deze laatste verwees in zijn vonnis enkel naar het feit dat de VRT dit debat op zijn website had aangekondigd met de melding "de strijd om de burgemeesterssjerp in Leuven is bitsig en gaat tussen Louis Tobback (SP) en inwijkeling Rik

Daems (VLD)". Hij volgde de stelling van Devlies dat deze aankondiging zou hebben doen uitschijnen dat deze geen kandidaat-burgemeester in Leuven meer zou zijn. Deze informatie was dus blijkbaar zo schadelijk voor Devlies dat het verbod op de uitzending zich opdrong.

"Het belang van Devlies om het debat niet uit te zenden weegt niet op tegen het belang van de VRT om dit wel te doen", aldus de rechter. De rechter betwist dat de gemiddelde lezer uit de melding op de site concludeert dat Devlies geen kandidaat meer is. Het staat de VRT anderzijds volledig vrij een eigen programmaformule uit te werken net zoals ze zelf regio's en gemeenten kan uitkiezen over wiens kiesstrijd ze een debat wil organiseren, idem voor de keuze van de politici. De VRT moet er weliswaar over waken dat elke politieke strekking aan bod komt maar de aankondiging op de website kadert volgens de rechter in de keuzes die de VRT vrij kan maken.

Officieel Jaarboek van de Belgische Pers - 2000

Het 'Officieel Jaarboek van de Belgische Pers - 2000' van de VVJ en AJP is nog steeds verkrijgbaar op het secretariaat. Het bevat uitgebreide informatie over de journalistenvereniging zelf, over de Erkenningscommissie, over de Belgische media en over gespecialiseerde instellingen en verenigingen.

Kostprijs: 2.800 Bef. voor bestellingen in België, en 3.000 Bef. voor levering in het buitenland.

Voor bestellingen en info kan men terecht bij Lisbeth Moons op het VVJ-secretariaat, Steenkoolkaai 9 te 1000 Brussel (tel. 02/223 02 72 en fax 02/223 02 72).

'Perskartoenist' Brasser overleden

Op zijn identiteitskaart vermeldde Pol 'Brasser' De Valck dat hij 'perskartoenist' was. Op 64-jarige leeftijd heeft de milde humorist het gevecht verloren tegen een slepende ziekte die hem aan zijn bed gekluisterd hield, maar hem er niet van weerhouden heeft tot één week voor zijn dood cartoontjes te tekenen. Brasser was als graficus werkzaam bij het ACW, maar tekende sedert 1962 voor de VUM-kranten en 't Pallieterke. Hij werkte voor de VRT en Ring TV, maakte boekjes en kaarten, illustreerde affiches en kalenders. Zijn hier gepubliceerde cartoon werd opgenomen in 'Cartoons over boeken', een uitgave van de Kartoenistenvereniging Kever en de internationale cartoonistenvereniging FECO. (AD)

I - 0 voor de F.E.T.-redactie ... Maar de 'scheids' moet nog afblazen

De redactie van de Financieel-Economische tijd heeft het slechte voorjaarsweer flink doorstaan en wie op 22 maart wat ongerust uitkeek naar de houding van uitgever De Tijd na afloop van de bijeenkomst van de raad van bestuur, bleek zich nodeloos zorgen te hebben gemaakt. De F.E.T. wordt niet verkocht en de verschillende bidders krijgen een brief in de bus om uit te leggen 'dat het allemaal niet doorgaat'. Het personeel van de Tijd en de angstvallige bewakers van de redactionele autonomie van de krant kunnen voorlopig op hun twee oren slapen. Voorlopig, want de top van het bedrijf - zoals bleek in een aantal interviews en commentaarstukken - was weliswaar geschrokken van de heisa, die de aangekondigde verkoop veroorzaakte maar werkt nu naarstig aan een businessplan om wel-

licht later met iets meer duidelijkheid in de etalage te gaan staan. Het blijft echter de vraag in hoeverre de Tijd NV zich echt financieel moet versterken (en dus kapitaal van buitenaf moet aantrekken) opdat het onder meer zijn plannen voor expansie in het buitenland zou kunnen uitvoeren. Niet iedereen aan de top van de uitgeverij en in kringen van hoofdaandeelhouder VEV is van het nut of de zin van een dergelijke expansie overtuigd. 'Over enkele maanden' mogen kandidaat-kopers opnieuw bij de Tijd op de stoep komen staan. Het lijdt geen twijfel dat ze daar ook de redactie van de F.E.T. gaan aantreffen, met opgestroopte mouwen tot verdediging van haar journalistieke autonomie.

(WP)

Ruandaproces

Freddy Kempeneer

Op dinsdag 17 april 2001 vat voor het Brusselse Assisenhof het "Ruandaproces" aan. Om organisatorische reden moeten alle journalisten, die het proces willen volgen, zich dringend laat accrediteren.

De accreditaties moeten aangevraagd worden bij de heer Griffier Paul De Smedt van het Hof van Assisen in Brussel via het faxnummer: 02-508.68.12. Gelieve naam, functie en medium en "Proces Ruanda" te vermelden.

Het proces vat op 17 april aan om 9 uur met de aanstelling van de jury. Er is een afzonderlijke ingang voorzien voor de geaccre-

diteerde journalisten. De deuren worden geopend om 8.15 uur. Het hof vraagt begrip voor vertraging die de eerste dag door organisatorische reden kan ontstaan. Het hof voorziet dat het proces vier tot zes weken kan duren.

De voorzitter laat filmen en fotograferen toe bij het binnen komen van het hof op de eerste dag.

Informatie bij advocaat-generaal Jacques De Lentdecker op het telefoonnummer: 02-508.64.97 en bij griffier Paul De Smedt: 02-508.66.39.

Vitale weken voor regionale omroepen

Vragen rond soms twijfelachtige rol van exploitant Roularta

Het worden beslissende weken voor de regionale televisie-omroepen in Vlaanderen, en voor Ring-TV in het bijzonder. Geeft Roularta de Vlaams-Brabantse zender alsnog een laatste kans? Welk lot wacht de andere 'Roularta-zenders'? En wat brengt de lang verwachte haalbaarheidsstudie, waarop de Vlaamse overheid zich wil baseren om de toekomst van de regio-omroepen structureel veilig te stellen?

Pol Deltour

Hoeveel regionale omroepen van de tien die er momenteel in Vlaanderen actief zijn, halen het einde van het jaar? De vraag is bijzonder acuut geworden nadat Rik De Nolf, topman van Roularta en als zodanig exploitant van vijf regiozenders, de doodsklok heeft geluid over Ring-TV. Volgens Denolf is deze noordelijke Vlaams-Brabantse tv-omroep volkomen onleefbaar. Slechts de helft van de kosten wordt gedekt door de omzet, waardoor het operationele verlies tegen de 30 miljoen aanbottst. Een "structurele verliessituatie", heet het bij Roularta, en dus werd het exploitatiecontract voor Ring-TV per 1 september e.k. opgezegd. Het leidde tot ontstemde reacties in politieke kringen. Met name Vlaams Mediaminister Dirk Van Mechelen (VLD) hekelde, in De Morgen, dat op die manier een lacune gecreëerd zou worden "waardoor een vijf jaar durende geschiedenis in enkele maanden kapotgemaakt wordt." Van Mechelen en zijn collega in de Vlaamse regering Bert Anciaux (VU), minister van Cultuur, gaan op dit ogenblik na hoe Ring-TV ook na 1 september nog op de kabel kan blijven. In het begin van de week worden hierover contacten met Roularta gelegd.

Eye-D

Ondertussen beseft iedereen dat Rik Denolf met zijn doodsvonniss over Ring-TV tevens een signaal heeft willen geven aan zowel de andere regiozenders in zijn portefeuille als de politieke overheid. Volgens Denolf kan nu eenmaal ook de rentabiliteit van Focus-TV, WTV, AVS en Kanaal 3 omhoog. Met alle vier deze omroepen worden momenteel gesprekken gevoerd over de voortzetting van het exploitatiecontract. Voor het Oost-Vlaamse Kanaal 3 (Aalst-Dendermonde-Sint-Niklaas) stelt zich daarbij - zoals voor Ring-TV - de complicatie dat de plaatselijke publiciteitsmarkt te klein zou zijn om de zender te laten overleven. De West-Vlaamse omroepen Focus-TV en WTV kregen van Roularta te horen dat hun kostenstructuur met 10 procent naar beneden moet. De onderhandelingen leiden aan de kant van de regiozenders - en met name dan de VZW's die de officiële inrichters zijn én de redacties - tot grote ongerustheid. Tot frustraties ook, omwille van de twijfelachtige rol die Roularta soms speelt in het verhaal. Måàkt dat bedrijf eigenlijk wel (zoveel) verlies bij de exploitatie van de regiozenders? Een moeilijk te beantwoorden vraag, gelet op de enorme verwevenheid van het bedrijf in talloze media-activiteiten. Roularta heeft er tot op zekere hoogte zelfs belang bij dat de

regionale omroepen niet te véél reclame-inkomsten binnenrijven, omdat dit in het nadeel speelt van De Streekkrant, dat andere Roularta-product. Een ander discussiepunt betreft de met Roularta gelieerde facilitaire bedrijven ENG-Videohouse en Eye-D, waarmee sommige omroepen van Roularta moeten samenwerken. Door voor zichzelf én voor Roularta winstmaximalisatie na te streven, drijven deze productiehuzen de kosten van de regiozenders navenant de hoogte in.

Management

Deze en nog andere verwickelingen maken overigens het voorwerp uit van een leefbaarheidsstudie die de Vlaamse regering onlangs toevertrouwd heeft aan het onderzoeksbureau Podium Perception Management, van voormalig VRT-topman Piet Van Roe. Op het einde van de week wordt alvast een tussentijds rapport ingewacht op de Vlaamse kabinetten van Media en Cultuur. Het onderzoeksrapport moet onder meer duidelijk maken of een hertekening van de uitzendgebieden soelaas kan bieden voor de noodlijdende regiozenders. Concreet - en op korte termijn - zou voor het op sterven na dood zijnde Ring-TV een samenwerking met (het als enige zender gesubsidieerde) TV-Brussel en/of ROB-TV een uitweg kunnen bieden. Een open vraag blijft ook nog in hoeverre de overheid met financiële steun over de brug zal komen. Geen enkele regionale omroep zit te wachten op een rechtstreekse subsidiëring, maar indirecte steun in de vorm van betaalde overheids campagnes zou wel welkom zijn. Ook al liet Rik Denolf ook hierover al enige scepsis blijken. Zelfs een overheidsinvestering van 100 miljoen levert per zender maar 10 miljoen op, en dat is volgens de Roularta-topman nog altijd "bijzonder weinig".

Dossier Crisis bij regionale televisie

TV-Brussel blijft Vlaams Blok op de huid hebben

Vlaamse Geschillenraad wijst twee nieuwe klachten af

TV-Brussel heeft, als enige regionale omroep met een overheidsdotatie, niet zozeer financiële problemen, maar andere katten heeft de hoofdstedelijke zender wel te gese- len. Het Vlaams Blok diende onlangs nog maar eens twee klachten in wegens vermeende discriminatie in de berichtgeving. Weliswaar bevond de Vlaamse Geschillenraad deze opnieuw te licht.

Pol Deltour

Nog maar eens was het Dominiek Lootens, een Vlaams Blok'er met een zitje in het Vlaamse Parlement en in de Brusselse Gewestraad, die de klachten indiende. In de voorbije paar jaar diende Lootens al vier klachten in tegen TV-Brussel, maar deze werden telkens afgewezen door de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. De 'jurisprudentie' die de Vlaamse Geschillenraad rond deze dossiers ontwikkelt is van groot belang, ook al door de precedentwaarde voor de omroepen in het algemeen.

Een van de recente klachten ging over de behandeling door TV-Brussel van het zogenaamde Lambermont-akkoord, en met name dan het heikele punt van de politieke vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen op gemeentelijk vlak. In de nieuwsuitzending van 30 november 2000 had de Brusselse zender hierover alleen maar de Vlaamse meerderheidspartijen in de Vlaamse Gemeenschapscommissie aan het woord gelaten, niet oppositiepartij Vlaams Blok.

De Vlaamse Geschillenraad acht de politieke neutraliteitsplicht van TV-Brussel evenwel "niet voldoende aanwijsbaar geschonden". Tijdens zijn pleidooien had de omroep, die ook nu weer bijgestaan werd door de WJ, erop gewezen dat relevante standpunten van het Blok wel degelijk aan bod komen in de nieuwsuitzendingen. Concreet nu wat het Lambermontdossier betreft, bleek er alleen al tussen de Vlaamse meerderheidspartijen zoveel animositeit te bestaan, dat de redactie het niet echt opportuun vond daar ook nog eens de (voorspelbare) kritiek van een oppositiepartij aan toe te voegen.

Ook Lootens tweede klacht werd afgewezen. Nu ging het over de opschorting van de toepassing van de taalwetgeving voor de Brusselse politiediensten. In de nieuwsuitzending van 19 december 2000 was hierover enkel de Brusselse minister-president aan het woord gelaten, niemand anders. De Vlaamse Geschillenraad stelt daarbij vast dat de klacht "geen betrekking heeft op een debat in een parlementaire assemblée, doch op het niet vermelden van een persmededeling." Volgens de Raad kan de nieuwswaarde van zo'n communiqué "te gering worden geacht om er naar aanleiding van een vraaggesprek met de voorzitter van de Brusselse regering gewag van te maken."

Neutraliteitsplicht

De Vlaamse Geschillenraad kwam onlangs zelf in het nieuws toen bleek dat het Vlaams Blok twee 'vertrouwelingen' in het orgaan binnengeloodst had, op een totaal ledenbestand van negen. Volgens het Concentra-internetmagazine Mao zou een van hen, Charles Luyckx, daarbij niet aan de benoemingsvoorwaarden voldoen. Het Bureau van het Vlaams Parlement zou de zaak onderzoeken.

Opvallend aan de jongste uitspraken van de Geschillenraad is intussen dat duidelijker dan vroeger een onderscheid gemaakt wordt tussen de algemene journalistieke normen waaraan redacties zich moeten houden en de politieke neutraliteitsplicht (of non-discriminatieplicht) die geldt voor de audiovisuele omroepen in het bijzonder. De WJ pleit ervoor de bevoegdheid van de Geschillenraad tot dit laatste te beperken. De beoordeling van de algemene deontologie zou dan - ook voor de audiovisuele nieuwsredacties - toekomen aan de Raad voor de Journalistiek die de WJ en de Vlaamse mediadirecties samen in de steigers hebben staan. De ratio hierachter is dat het geen enkele zin heeft om de invulling van normen als hoor en wederhoor, respect voor de privacy of embargo over te laten aan twee onderscheiden instanties alnaargelang het om printmedia dan wel audiovisuele media gaat.

Werther Van der Sarren: Ook productiehuizen moeten prijzen aanpassen

Foto: Guy Oosterlinck

'Nog maar pas enkele dagen geleden hebben wij echt het bericht gekregen dat Roularta de steun aan ons met tien procent gaat verlagen. Voordien wisten wij het alleen uit ... de pers. Het probleem ligt aan de reclame-inkomsten.

Aan onze kijkcijfers kan het zeker niet liggen. Wij zijn de derde-drukst bekeken zender in Vlaanderen. We komen vlak na

VRT en VTM. De oplossing voor het probleem ligt niet voor de hand. Moeten we de programma's meer diversifiëren? Maar dat kost direct ook weer meer geld. We moeten zeker proberen de adverteerder te overtuigen dat hij een loep aangeboden krijgt voor het-

geen hij aanbiedt, dat hij de beste 'return of investment' krijgt. Schaalvergroting zou de kosten iets kunnen verlagen. Maar daarmee verliezen we dan weer regionalisering. En dan stelt zich de vraag met wie we moeten samenwerken. Moet Kanaal 3 met Gent gelinkt worden?

Alleszins zullen de productiehuizen waarmee we samenwerken ook hun prijzen moeten aanpassen. Op sommige punten betalen wij echt teveel. Ja, het gaat bij hen ook al slecht. Maar met onze vijftien vaste medewerkers leven wij absoluut niet in luxe. Van onze vijf redacteurs zijn er momenteel twee ziek. We zitten dik in de problemen om ons nieuws te maken.'

Werther Van der Sarren is directeur van Kanaal 3.

Philip Hilven: Rijk worden onze aandeelhouders nooit

Foto: RUG

'Alles draait rond de verkoop van regionale publiciteit. De adverteerders kijken naar het doelpubliek. Blijkbaar zijn we voor hen nog altijd niet voldoende succesvol. Voor de kijkers nochtans wél. En als je alle cameraploegen zou optellen, hebben de regionale televisiezenders er in totaal meer rondlopen dan de nationale. Misschien is er ook te weinig

samenwerking tussen de regionale zenders. Er is ook (nog) niet zo'n traditie van mediaplanners. Dit zijn allemaal maar gissingen. In Limburg is het probleem niet zo acuut, maar het bestaat wel. Wij hebben enkele nieuwe initiatieven genomen en misschien de problemen gepareerd. Met onze 'stadstelevsie' en 'TV-publiek' hebben wij projecten opgestart die geen echte journalistieke producten zijn, maar toch nauwgezet deontologisch opgevolgd worden. Zo is er bijvoorbeeld een afspraak dat we geen burgemeesters in beeld brengen. Dat is nodig om zeker te vermijden dat we een stoet van gezagsdragers zouden opvoeren. Het moet geloofwaardig blijven. Voor mij zijn zo'n programma's oké.

Een ander probleem is natuurlijk dat wij een informatieve functie hebben, en geen amusementswaarde. Veel leuke dingen zijn bij ons gewoon onmogelijk. De regionale zenders moeten helemaal geen

kopie worden van de nationale zenders. Nieuwsformules nabootsen is niet de bedoeling. Wij experimenteren hoe het anders kan, en stellen vast dat er toch ook gekeken wordt. Wij hebben nu zelfs een programma opgestart waarvoor mensen zelfopgenomen videocassettes brengen. Wij zenden die beelden uit. De formule slaat aan. Maar de hoofdbrok blijft natuurlijk het journaal, compleet volgens alle regels van journalistiek werken. Daar zijn we best trots op. Het nieuws is het hart van de zender. Op onze manier slagen wij erin geen verlies te maken. Maar rijk zullen onze aandeelhouders er wel nooit van worden.

Een puur journalistiek product is ook in Limburg niet leefbaar. Van een beetje reclameblokjes verkopen en die vooraan en achteraan tegen het nieuws plakken, blijft geen enkele regionale zender overeind. Je moet je conclusies trekken op basis van je omgeving. De overheidscommunicatie die nu wordt aangeboden, betekent wel extra financiële zuurstof. Maar toch ben ik er niet onverdeeld gelukkig mee. Het mist eigenlijk de doelstelling. Wat moet ik met informatie uit Zellik op mijn zender in Hasselt? Ik zou willen dat de Vlaamse overheid ruimte koopt voor campagnes. Tien weken lang een programma'tje van drie minuten, hoe moeten we dat programmeren?'

Philip Hilven is hoofdredacteur van TV-Limburg en bestuurslid van de VVJ.

Dossier Crisis bij regionale televisie

Johan De Boel: Subsidiërende 'superklant' is gevaarlijk

Foto: Albert Seghers

'Een journaaltje van een kwartier is natuurlijk veel te weinig. Dagnieuws, zaterdagavondnieuws, het kan allemaal en bij ons kent het een groot commercieel succes. Regionale omroepen moeten creatief zijn in de programmatie. Uit een enquête is gebleken dat het publiek de reclame op regionale televisie als veel minder storend ervaart dan op de nationale zenders. Hij sluit veel beter aan bij hun leefwereld. We moeten leren de kijker rechtstreeks te benaderen. Dat is precies de sterkte van lokale zenders.

Als je regionale televisie gaat subsidiëren, wordt het risico op belan-

genvermenging veel te groot. De persvrijheid zal dan snel zoek geraken. Je krijgt dan het fenomeen van één 'superklant'. Een redactie moet sterk staan en kritisch kunnen blijven, en mag niet verraden worden door de onveiligheid van één te sterke financiële inbreng. De commercie moet er juist over waken dat er voor het geheel van de zenders een win-win situatie groeit.

Er is te weinig dialoog tussen de Vlaamse regionale zenders. We hebben nog zéér veel van elkaar te leren. Ook tussen de VZW's en de commerciële exploitatie intern is er te vaak een te moeizame dialoog. Het leidt tot te veel frustraties als de leden van de VZW's niet op dezelfde golflengte zitten als diegenen die het werk uitvoeren!

Johan De Boel is directeur van de Antwerpse Televisie Maatschappij.

Eric Fux: Laatste etappe in explosie van werkverschaffing

Foto: Johan Van Cutsem

'De regionale zenders zijn (bijna) de laatste etappe geweest in de explosie van werkverschaffing in onze sector sinds de komst van VTM. Voor VTM was er niets, geen enkele beweging in de markt. Ik ben in 1985 als cameraman aan de slag gegaan. Ik draaide onmiddellijk reportages voor buitenlandse zenders als BBC, ITN, NOS. En ik werkte ook voor bedrijfsfilms. Op de binnenlandse markt werd er helemaal geen nieuws gefilmd buiten dat voor de VRT. En hun nieuwsdienst werkte niet met free-lancers. Voor Panorama kon dat dan later wel.

In 1989 startte VTM. VT4 volgde. Toen volgde nog Kanaal 2. In het begin van de jaren '90 kwamen alle regionale televisiezenders eraan. Er was een tekort aan cameralui langs alle kanten. Er is fenomenaal veel vraag geweest naar mensen. Het kon allemaal niet op. Maar nadien is het bergaf beginnen gaan voor ons. Niet alleen voor de cameralui, ook voor de televisiejournalisten.

Na de regionale zenders zijn er nog veel later enkele doelgroepen-zenders als Kanaal Z en Vitaya bijgekomen. Maar dat zijn geen grote werkverschaffers. De regionale zenders zijn dat wél. Beginnende cameralui zijn nu zelfs min of meer aan zichzelf verplicht eerst voor regionale televisie te werken om de nodige ervaring op te doen. Bijna geen enkele cameraman komt meteen bij de nationale zenders terecht.

Ja, nieuws maken kost nu eenmaal veel geld. Adverteerders betalen evenredig met de kijkcijfers. Een eerste probleem bij de regionale televisie is dat ze zelf niet over exacte cijfers beschikken. De grote zenders volgen die per minuut op. Zelfs tijdens de reclameblokkjes. Regionale zenders rekenen anders. Zij rekenen volgens het aantal kijkers op basis van iedereen die in de loop van de avond wel eens even op de zender afgestemd heeft. Dat is niet altijd even duidelijk.

En dan is er het probleem van de grootte van de regio's en de indeling. De indeling in Vlaanderen is veel te kunstmatig gebeurd. Een regio is niet hetzelfde als een leefgemeenschap. Er zijn politieke keuzes gemaakt. Alhoewel, misschien is Vlaanderen gewoon te klein.

Eric Fux is zelfstandig cameraman.

Walter Vanderstukken: Televisiebeelden zullen er wel altijd zijn

Foto: Johan Van Cutsem

De ene televisieregio is duidelijk beter bedeed dan de andere. In Antwerpen en Brussel gebeurt veel, is er altijd wel nieuws te melden. het zendgebied van Ring-TV is één lange strook met weinig spectaculaire gebeurtenissen. TV-Brussel is dus als regio duidelijk veel beter af. In Antwerpen is er een veel bredere regio die het Antwerpse nieuws ontvangt.

ENG-Videohouse levert technische ondersteuning voor Ring-TV en voor TV-Brussel. Onze ploegen zijn dagelijks op de baan voor o.a. het verslaan van regionaal nieuws. Persoonlijk ben ik er wel van overtuigd dat er voor onze cameraploegen altijd werk zal zijn. Al wordt het anders georganiseerd, nieuws maken zal niet verdwijnen.

Walter Vanderstukken is bij ENG-Videohouse verantwoordelijk voor de EFP (Electronic Field Production). Hij heeft er de leiding over de tweemansploegen en is ondervoorzitter van de VVJ.

Erkenningscommissie moet beslissingen motiveren

Luc Vanheerentals

"De erkenningscommissie heeft de verplichting elk van haar beslissingen met individuele strekking te motiveren". Dat heeft premier Guy Verhofstadt, bij monde van minister van financiën Didier Reynders, op 15 maart geantwoord in de senaat op een mondelinge vraag van senator Jan Steverlyncx (CVP). De erkenningscommissie is volgens Verhofstadt immers een bestuursoverheid en moet bijgevolg de wetten betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en openbaarheid van bestuur toepassen. Momenteel krijgt zoals bekend geen enkele kandidaat-journalist te horen waarom hij of zij al dan niet erkend werd.

Verwijzend naar de vrije tribune van de werkgroep zelfstandigen van de VVJ die op 16 februari gepubliceerd werd in de Financieel-Economische Tijd vroeg Steverlyncx een reactie van Verhofstadt, onder wiens bevoegdheid de erkenningscommissies ressorteren, op beweringen dat de Nederlandstalige commissie zelfstandigen veel strenger zou behandelen dan loontrekkenden en de commissie aan niemand iets kwijt wil over de wijze waarop zij de wet van 30/12/1963 betreffende de erkenning van beroepsjournalisten interpreteert, meer bepaald de noties "handel drijven", "algemene berichtgeving" en vanaf welke inkomsten de commissie aanvaardt dat de betrokkene "het als een gewoon beroep uitoefent".

Wat de vermeende strengere behandeling van zelfstandigen betreft laat Verhofstadt weten dat de voorzitter van de Nederlandstalige commissie hem verzekerd heeft "dat er geen sprake is van bevoordeling of discriminatie". "Omwille van het verschillend statuut worden aan loontrekkenden en zelfstandigen andere documenten gevraagd. De bevraging heeft evenwel hetzelfde doel, namelijk nagaan of de wet van 1963 wordt gerespecteerd. Ook aan loontrekkenden wordt in bepaalde gevallen bijkomende informatie gevraagd", aldus de premier hierbij citerend uit een brief die de commissievoorzitter hem stuurde.

Omzichtig

Op 8 februari stelde Mediaminister Dirk Van Mechelen in antwoord op een vraag van Danny Vandebossche (SP) dat hij met betrekking tot de erkenning van journalisten heel veel signalen ontving dat men de wet te rigoreus zou interpreteren en toepassen en dat men inlichtingen zou vragen die geïnterpreteerd kunnen worden als een inbreuk op de privacy. "Het spreekt voor zich dat een weigering tot erkenning soms leidt tot broodroof en dat men hierbij bijzonder omzichtig moet zijn. Het is ook niet steeds makkelijk om het juiste evenwicht te vinden en het kaf van het koren te scheiden. Ik denk dat men moet proberen een systeem uit te bouwen waarbij deels voorwaardelijk gewerkt wordt en waarbij men een goede opvolging en controle heeft zodat vermeden kan worden dat de verkeerde mensen aangesteld worden", aldus de minister.

Van Mechelen stelde voorts dat hij samen met "mensen van de VVJ" de moeilijkheden van bij erkenningscommissie onderzocht had. "Deze moeilijkheden zijn gedeeltelijk logistiek. Zo wordt de werking van de erkenningscommissie bijvoorbeeld gehypothekeerd door het feit dat er slechts één administratieve kracht aanwezig is. Daardoor verloopt de opvolging van de dossiers niet zoals verwacht".

Uitwisselingsbeurzen voor journalisten

Net als vorig jaar organiseert het Prins Filipfonds ook nu weer "Uitwisselingsbeurzen voor journalisten". Dit gebeurt in n.a.v. het seminarie 'De rol van de media in de beeldvorming over de andere Gemeenschap' dat plaats vond in mei vorig jaar.

Alle beroepsjournalisten kunnen hiermee de kans krijgen om één tot twee maanden lang te werken bij een krant, tijdschrift, een radio- of TV-zender naar keuze, in een andere gemeenschap van België. De bedoeling is dat de betrokkenen nader kennis maken met de inwoners, de cultuur en de media van de andere gemeen-

schap. Er wordt een beurs van maximum 100.000 Bef. toegekend. Als de kandidaat onvoldoende vertrouwd is met de taal van de andere Gemeenschap, dan wordt ook nog een intensieve taalcursus aangeboden. Voor meer informatie kunnen beroepsjournalisten, die minstens drie jaar ervaring moeten hebben, terecht bij het Prins Filipfonds, c/o Koning Boudewijnstichting, Brederodestraat 21 te 1000 Brussel - Tel. 02/549.03.05 - Fax 02/511.05.32 - Website: www.prins-filipfonds.org e-mail: info@prins-filipfonds.org.

(AD)

Journalisten speuren naar leven in cyberspace

Gentse Arteveldehogeschool organiseert studiedag "On-linejournalistiek in de Lage Landen"

Gerrit De Clercq

Gelden voor on-line journalistiek, zeg maar internetjournalistiek, dezelfde regels als voor de 'klassieke' journalistiek? Zijn technieken en deontologie zonder meer over te planten? Op deze en andere vragen probeerden deskundigen op een studiedag van de optie Journalistiek van de Gentse Arteveldehogeschool een antwoord te vinden.

Nagenoeg alle media zijn on-line actief. Sommige met een digitale versie van het origineel, andere zoeken een integratie van tekst, beeld en geluid in multimediatoepassingen. Hier en daar steken onafhankelijke initiatieven de kop op. Digitale journalistiek in de lage landen is een verhaal van vallen en opstaan, van journalistieke ambitie die niet altijd parallel loopt met commerciële doelstellingen.

Uit de referaten en panelgesprekken op de studiedag bleek duidelijk dat journalistieke toepassingen op het internet nog lang geen goudmijn zijn. De adverteerders zijn terughoudend, surfers haken af wanneer ze voor de informatie moeten betalen die ze elders gratis vinden. Voor de uitgevers is het internet nog geen commercieel hanteerbaar medium: leesbereik en kijkcijfers van de klassieke media zijn goed meetbaar, klikcijfers zijn niet zo makkelijk interpreteerbaar.

Toch zijn de productiekosten relatief laag. Moeten webredacteurs dan, om adverteerders te plezieren, zoeken naar meer consumentgericht nieuws? De grens tussen commercie en redactie is op het web toch al flinterdun.

Of dat gevaarlijk is, daarover liepen de meningen van verscheidene sprekers uiteen. WJ-voorzitter Luc Standaert pleitte voor een beroeps-ethiek voor internetredacties, Marc Deuze (onderzoeker aan de Amsterdam School of Communications Research) merkte op dat "journalistiek zonder commercie niet per definitie betere journalistiek is".

Grammatica

Nochtans heeft het web een enorm journalistiek potentieel, op voorwaarde dat de journalist de grammatica van het net leert beheersen, zei Peter Verwey, docent aan de Utrechtse School voor Journalistiek. Een 'artikel' zal in de toekomst bestaan uit tekst, beeld en geluid, aangevuld met hyperlinks naar andere informatie. Verwey wees erop dat het plaatsen van hyperlinks één van de grote voordelen is van internetjournalistiek. Maar, zei hij, het gebeurt nog veel te weinig.

De surfer heeft nochtans behoefte aan 'wegwijzers' die hem door-

heen de onmetelijke hoeveelheid informatie op het web loodsen. Dat is een nieuwe taak voor journalisten: tussen de hopen rommel de betrouwbare informatie aanwijzen.

Pol Van den Driessche, ex-hoofdredacteur van wijlen de internetredactie Café Belge, waarschuwde met klem voor normvervaging en slordigheid als gevolg van de toenemende tijdsdruk. Zo worden bronnen minder gecontroleerd dan het eigenlijk zou moeten. Sterker nog: op het net wordt onfatsoenlijk veel gekopieerd en gestolen, zei Van den Driessche. Respect voor auteursrechten is er vaak ver zoek.

Content-managers

Andere vaststelling: het ambacht, de stiel verandert. Verscheidene sprekers wezen erop dat internetjournalisten vaak minder nieuwsgangers zijn dan herkauwers van bestaand nieuws. Ze worden database-beheerders, content-managers. Die content bestaat uit informatie die voor print, audio, video en internet bruikbaar is, en naar behoefte hérbuikbaar.

Volgens Deuze blijkt uit onderzoek dat momenteel slechts een kwart van de content die voor het web bestemd is, uit nieuw materiaal bestaat. "De rest bestaat uit artikels die voor het web herschreven zijn". Veelal door jonge mensen, want iets meer dan de helft van de internetjournalisten is tussen 25 en 36 jaar. Voor 38 procent van de afgestudeerden in één of andere journalistieke opleiding, biedt het internet een eerste job – althans in Nederland. Waarbij Standaert nuchter opmerkte dat "jongeren die na hun studies meteen voor websites schrijven, soms niet eens beseffen dat ze met journalistiek bezig zijn – ook al worden ze in sommige gevallen beter betaald dan hun klassieke collega's."

Toch is de beroepsvereniging niet a priori tegen on-linejournalistiek. Tal van webredacteurs hebben de titel van beroepsjournalist al op zak, recent werd zelfs de eerste wap-redacteur erkend, vertelde de WJ-voorzitter.

Eénmansprojecten

Francisco Van Jole (zelfstandig Nederlands internetjournalist) bracht een verhaal over journalistiek pur sang op het internet. Het internet als onschatbare bron van informatie, de on-linejournalist als guerrillero – dat is toch een beetje de ziel van het beroep? Van Jole gelooft vooral in de toekomst van éénmansprojecten, onder

Actueel

meer door de lage kosten. In 1996 richtte hij het e-zine Daily Planet op, dat twee jaar later 30.000 abonnees had. Nu maakt hij het e-zine 2525.com. Van Jole relativeerde het succesverhaal van grote kranten: „De website van de New York Times heeft een half miljoen bezoekers per dag. Dat is leuk. Maar de papieren versie wordt door twee miljoen mensen gelezen.” Ook Napster is niet altijd wat het lijkt. „Iedereen schrijft dat Napster 60 miljoen gebruikers heeft. Dat is fout. Napster is 60 miljoen keer gedownload.”

Volgens Van Jole hebben soloprojecten en grote ondernemingen toch één ding gemeen: „Niemand wil betalen voor de informatie.”

Toon Lowette, journalist en oprichter van 6minutes.net, gelooft wél dat klanten uiteindelijk bereid zullen zijn te betalen voor kwalitatieve informatie. Maar hij gaf toe dat zijn nieuwsbrief amper honderd abonnees heeft, ook al kost hij nog geen 800 Bef. per jaar.

'One-man band'

Verwey schetste ironisch het schrikbeeld van de internetjournalist die met laptop en digitale opnameapparatuur als een soort „one-man band” op pad gaat en met sms-slagzinnen en ter plaatse gemonteerd beeld en geluid, aan berichtgeving doet.

Verscheidene sprekers wezen op het belang van een goede basisopleiding in de journalistiek. De nieuwe media moeten daarvan deel uitmaken. Eric Goubin, hoofd Wetenschappelijk Onderzoek bij de Katholieke Hogeschool Mechelen, benadrukte dat een vak 'internetbronnen' in die opleiding onmisbaar is. In Mechelen bestaat trouwens al een opleiding internetjournalistiek. Of ze behouden blijft, zal afhangen van de marktbehoefte.

Is het schrijven dan niet meer de moeder van de journalistiek? Moeten we radicaal multimedia denken? Wordt de journalist van morgen iemand die steeds meer kan maar steeds minder weet omdat het steeds maar sneller en korter moet? Het klassieke model zender-ontvanger is in ieder geval ver te zoeken, het sleutelwoord is interactiviteit. Door de uitbreiding van de mobiele toepassingen kan de consument immers altijd en overal op het net terecht voor nieuws. Die evolutie is onomkeerbaar.

Maar ter attentie van de ruim tweehonderd studenten journalistiek in de zaal, benadrukte Van den Driessche: „Leer vooral schrijven. Vergeet nooit dat je een goed verhaal moet brengen. Gecontroleerd, controleerbaar en goed geschreven.”

(De auteur is hoofd van de optie Journalistiek aan de Arteveldehogeschool in Gent en bereikbaar via e-mail: gadc@bigfoot.com)
Enkele studenten van de optie Journalistiek maakten een website over de studiedag:

<http://www.communicatiebeheer.com/studiedag>

Anderen schreven stukken voor De Standaard Online:

<http://www.standaard.be>

Foto's op deze pagina: An Nelissen

Pol Van den Driessche waarschuwde voor normvervaging en slordigheid.

Peter Verwey: „Het net heeft een eigen grammatica”.

Ruim tweehonderd studenten woonden de studiedag bij.

VRT-journalist Marc Peirs leidde de panelgesprekken, hier met o.m. WJ-voorzitter Luc Standaert en onderzoeker Marc Deuze (rechts).

Marc Peirs (VRT-radio) modereerde de panelgesprekken, hier met WJ-voorzitter Luc Standaert, Marc Deuze (Amsterdam School of Communications Research) en Eric Goubin (Katholieke Hogeschool Mechelen).

Marc Deuze: Journalistiek zonder commercie is niet per definitie betere journalistiek.

Mens achter het nieuws

Regionale realiteit overtreft de fictie

Ann Deceunynck

Liliana Casagrande noemt zichzelf een derdegeneratie allochtoon. Zij is van Italiaanse origine en werd vorig jaar tot Belg genaturaliseerd. De grootouders van Liliana kwamen vanuit Italië de Limburgse mijnstreek opzoeken, net als duizenden andere 'gastarbeiders' in de jaren vijftig. Gedurende haar jongste kinderjaren hoorde Liliana thuis nog vooral Italiaans spreken. Maar vanaf het moment dat Liliana naar school ging, beslisten haar ouders thuis ook Nederlands te leren praten.

Het gezin Casagrande is ingeburgerd in Houthalen. Liliana is er opgegroeid, maar vond het er al gauw te klein. Haar studententijd bracht ze dan ook door in Firenze. Ze wilde op zoek naar haar roots. Maar Liliana kwam er al snel achter dat ze een kale reis maakte. Na haar studies verhuisde ze met volle overtuiging terug naar België. Het voor haar onbekende Italië was onbemind gebleven. In België begon ze dan maar aan de verwezenlijking van een andere gekoesterde droom, journalist worden.

Liliana startte in 1992 bij een inmiddels ter ziele gegaan productiehuis, waar ze het één jaar vol hield. Daarna kwam zij als 'soiriste' terecht op de redactie van Het Belang van Limburg. Daar werden haar opdrachten stelselmatig uitgebreid. Op een mooie dag werd ze, nog steeds als free-lance journaliste, van de Hasseltse naar Brusselse redactie gestuurd. Liliana geraakte steeds meer gespecialiseerd in de TV-rubriek en leerde heel Bekend Vlaanderen kennen. Na één jaartje in Brussel, zette Liliana de stap naar de Gazet van Antwerpen. Daar werd ze als voltijdse redactrice aangenomen, mét contract. Toch gaf Liliana daar - na alweer een jaartje - de brui aan. 'Bij Het Belang is het véél fijner', weet ze sindsdien. Voor die redactiewissel moest Liliana nochtans haar langverwachte contract weer opofferen. Bij 'Het Belang' duurde het uiteindelijk nog tot 1 januari 1997 - een datum die ze uit haar hoofd kent - voor ze ook daar 'vast' kon beginnen.

In 1998 verhuisde Liliana van haar vertrouwde terrein, TV- en medianieuws, naar de regionale redactie. Die stap heeft zij zich sindsdien niet beklagd. 'Ik was die BV's spuugzat. Zij zeggen toch niks. Ik kon mijn stukken schrijven voor ik de mensen geïnterviewd had. Op de regionale redactie is het veel leuker werken. Diegenen die nog nooit een journalist gezien hebben, zijn nog de besten. Zij zijn veel eerlijker, snediger, sappiger. Het is gewoon een droom om zo'n mensen te interviewen'. 'Regionaal nieuws - een gemeenteraadszitting bijvoorbeeld - is vaak theater van de bovenste plank. De realiteit overtreft de fictie'. 'Het nieuws is ook veel echter. Wij kunnen onze bronnen nog checken, desnoods rijden we ergens gewoon naartoe. De keerzijde van de medaille is wel dat de betrokkenen aan de telefoon hangen vanaf het moment dat ze denken dat er een komma verkeerd staat. Ze voelen zich van zeer nabij betrokken bij 'hun' nieuws'.

Liliana is op de regionale redactie omringd door allemaal 'single' vrouwen. Sommigen hebben wel een lief. Maar niemand uit hun kliekje combineert het veeleisende regionale redactiewerk met kinderen. 'Ik zou echt niet weten hoe ik dat moest doen. Dat gaat gewoon niet, journalistiek en kinderen combineren. De meeste vrouwen op redacties die echt kinderen willen, zeggen op een bepaald moment 'foert, dan ga ik wel iets anders doen op de redactie'. En ze belanden op een andere deelredactie waar je je werk beter kan plannen. 'En ik doe mijn werk ook zo graag. 's Avonds laat thuis komen neem ik er dan wel bij. Want als ik een opdracht heb overgelaten aan een correspondent, denk ik achteraf soms 'shit, ik had dat liever zelf geschreven'.

'Kinderen zouden trouwens helemaal niets voor mij zijn. Ik ben helemaal geen goeie organisator. Mijn zus heeft drie kinderen. Zij heeft voor het nageslacht van de familie gezorgd'.

Liliana Casagrande

Foto: Tjny Bogaerts

Fusies van Nederlandse dagbladen

Door fusies gaan binnenkort enkele regionale dagbladen verdwijnen, waaronder de Arnhemse Courant, een van de oudste Nederlandse dagbladen. Veel deining veroorzaakten de aankondigingen niet. Er zullen wel enkele tientallen arbeidsplaatsen verdwijnen. De eerste fusie, die werd aangekondigd en die in november haar beslag moet krijgen, betrof De Gelderlander, met hoofdzetel in Nijmegen, en de Arnhemse Courant. Een grote verrassing was het niet, eerder een logisch uitvloeisel van het feit dat uitgeverij Wegener, die de Arnhemse krant uitgaf, in 1999 ook De Gelderlander kocht. De fusiekrant wordt de grootste regionale krant van Nederland: ze hebben samen ruim 200.000 abonnees. De Arnhemse Courant houdt na 187 jaar op te bestaan - de naam blijft slechts voortleven als ondertitel in de Arnhemse editie van de nieuwe krant. Reden voor de fusie is, uiteraard, kostenbesparing. Op de redacties verdwijnen 39 arbeidsplaatsen, te realiseren via natuurlijk verloop.

Wegener heeft ook plannen om de redacties van de Apeldoornse Courant en de Zwolse Courant samen te voegen. Enkele dagen later kondigde de Hazewinkel Pers aan, dat twee kranten uit deze stal volgend jaar gaan fuseren: het Nieuwsblad van het Noorden en Groninger Dagblad/Drentse Courant. De nieuwe titel is nog niet bekend maar vast staat, dat de twee noordelijke provincies volgend jaar nog maar één krant hebben, met een oplage van ca. 180.000. Van de 220 journalisten zullen er na de fusie 160 à 170 overblijven. De fusies versterken de al langer aan de gang zijnde verschuiving van middag- naar ochtendbladen in Nederland. De fusiekranten worden allemaal ochtendbladen, terwijl de Arnhemse Courant en het Nieuwsblad van het Noorden middagkranten waren. Sinds 1965 zijn zo'n 25 Nederlandse kranten van de middag naar de ochtend gegaan. Het aantal middagkranten is geslonken tot een handjevol, met de landelijke NRC Handelsblad als de bekendste. (AVM)

Indiase minister struikelt over verborgen camera

VTM zorgde ten onrechte voor enige beroering door met een verborgen camera Zware Strafbare Feiten in een Antwerpse dancing aan het licht te brengen. In India zorgden journalisten voor straffere kost: opnamen met een verborgen camera leidden tot het ontslag van een minister en twee partijvoorzitters. Journalisten van de website Tehelka.com gaven zich maandenlang uit als verkopers van een (niet bestaande) Britse wapenfabrikant en wisten geleidelijk aan door te dringen tot de hoogste regionen. Met een verborgen camera registreerden ze, dat diverse hoge politici, ambtenaren en militairen bereid waren steekpenningen op zak te steken om de verkoop van

nachtkijkers aan het ministerie van Defensie te bevorderen. Toen de beelden werden verspreid, zagen de voorzitter van de regerende BJP en van de kleinere coalitiepartner Samata zich genoodzaakt af te treden. Vier ambtenaren van defensie werden geschorst. Een dag later nam ook minister van Defensie George Fernandes ontslag, hoewel hij de beschuldigingen aan zijn adres vals noemde. Premier Vajpayee weerstond tot dusver oproepen van de oppositie om met zijn hele regering af te treden, maar hij kondigde wel een grondige 'schoonmaak' aan. (AVM)

Onder embargo

Beroepsjournalist **Kris Borgraeve** heeft in een uitzending van 'Recht van Antwoord' de plaats ingenomen van presentatrice Goedele Liekens die ziek te bed lag. Journalistiek en presentatie liggen blijkbaar dicht bij elkaar. ••• VTM heeft beslist om de uitzending van een **Jambers Magazine** over vier pornoliefhebbers niet uit te zenden. Na de porno in de disco, porno in de frigo. Zie je wel dat zelfregulering werkt! ••• Dus Belga verstrekt zijn Europa-desk met het oog op het Belgische EU-voorzitterschap in juli. **Paul Goossens** is bepaald niet de eerste de beste inzake Europese verslaggeving. Maar met Egbert Hans, Hans Muys, Jules Hanot en nu ook Paul Goossens begint de top van Belga toch wel heel erg op een oudstrijdersclub van De Morgen te gelijken. ••• **Fons Van Dyck** die de voorbije viereneenhalf jaar Telenet hielp uitbouwen, gaat vanaf 1 april aan de slag bij het reclamebureau VWL/BBDO. Van Dyck was eerder nog woordvoerder van de SP. ••• Bij diezelfde SP is **Peter Renard**, die communicatiemedewerker was voor de parlementaire fracties (Vlaams, Kamer, Senaat en Europees), intussen bevorderd tot directeur communicatie. ••• Het hof van beroep in Brussel heeft journalisten **Michel Bouffioux** en **Marie-Jeanne Van Heeswyck** veroordeeld tot het betalen van 500.000 Bef. aan rijkswachtcommandant Duterme. De twee maakten een 'zware fout' in de manier waarop ze tegen de commandant schreven. Ook de burgerlijke rechtbank had eerder dezelfde straf uitgesproken. ••• De algemene aandeelhoudersvergadering van **Le Matin** heeft zich bij het ter perse gaan van De Journalist unaniem uitgesproken voor de stopzetting van de activiteiten van de krant. Dat heeft hoofdredacteur-ad interim Jean-Pierre Désiron bevestigd. ••• Dirk Melkebeek zal namens de Oost-Vlaamse **Meta Media Groep** Het Vrije Waasland nieuw leven inblazen. De mediagroep heeft 50 % van de aandelen van de weekkrant overgekocht van de Wase zakenman Water Verbraeken. Die had de titel van Het Vrije Waasland overgenomen na het faillissement van het blad. Vanaf 1 juni zou het blad opnieuw op de markt moeten komen. Drie voltijdse journalisten en twee vertegenwoordigers zouden binnenkort aan de slag gaan. ••• Het Belgische **Mediaxis**, met tijdschriften als Humo, Express, Menzo en Flair, wordt niet apart verkocht. Dat zegt Rob van den Bergh, algemeen directeur van de VNU. ••• **De Persgroep** heeft zijn beursgang voor onbepaalde tijd uitgesteld. Dat heeft veel zoniet alles te maken met de onaangename beurservaringen die Roularta tegenwoordig opdoet. Roularta zag zijn aandeel in zowat een jaar tijd gehalveerd worden. ••• **Het ministerie van justitie** koopt binnenkort in de weekendedities van het merendeel van de Belgische kranten een volledige pagina om alle openstaande vacatures bij parketten en andere diensten te publiceren. Justitie vindt dat de respons op publicatie van de vacante jobs in het Belgisch Staatsblad te klein is. ••• Volgens de **Britse Press Complaints Commission** - hun versie van onze Raad voor Deontologie - moeten economiejournalisten die schrijven over een bedrijf voortaan melden of ze aandelen bezitten in dat bedrijf. Een vermogensregister voor journalisten, voorwaar. Lang geleden stelden bij ons politici zoets in het vooruitzicht voor hun vermogens, maar sinds Nieuwe Politieke Cultuur niet meer zo bon ton is is daar niets meer van gehoord. ••• **Het Europese Hof voor de Mensenrechten** heeft beslist dat ook een vraag stellen beledigend kan zijn. Concreet ging het om een Estse journalist die in een interview met een ghostwriter een vrouw ex-echtgenote van een voormalige Estse premier - afgeschilderd had als een huwelijksbreekster en iemand die haar kind verwaarloosde.

Raad voor Deontologie...

Rodekruisjeskalender

De Raad voor Deontologie van de AVBB heeft in een advies bepaald dat het gedrag van een journalist van *Gazet van Antwerpen* 'niet gestrookt heeft met de plicht tot confraterniteit' ten opzichte van een collega bij *De Morgen*. Bovendien wordt gesteld dat de betrokken journalist op zijn redactie 'een praktijk toegepast heeft die ernstige vragen oproept rond het respect voor de privacy van de betrokken werknemers' op die redactie.

Wat was er gebeurd ?

Op 14 oktober 1999 publiceerde *De Morgen* een verhaal over 'een Antwerps bedrijf', dat later *Gazet van Antwerpen* bleek te zijn, waar 'een personeelsverantwoordelijke een boekje bijhield met de data van menstruatie van de vrouwelijke personeelsleden'. Het artikel maakte een vergelijking met gelijkaardige praktijken in het

Aziatische en Amerikaanse bedrijfsleven, waar zulks gebeurd zou zijn 'ter bescherming van het vrouwelijk personeel'.

De affaire haalde op 19 oktober de actualiteit van het Radio 1-programma 'Groot Gelijk', waar zowel de auteur van het stuk in *De Morgen* als de journalist van *Gazet van Antwerpen* te gast waren. De redacteur van *Gazet van Antwerpen* gaf openlijk uitleg over de 'rodekruisjeskalender' die hij inderdaad bijhield.

Toen de betrokkene nadien door zijn hoofdredacteur over de zaak werd ondervraagd, ontkende hij plots de feiten. Hij omschreef de geschiedenis als een 'uit de hand gelopen grap'.

O.a. na de beluistering van een cassette van de radio-uitzending is de Raad voor Deontologie tot de vaststelling gekomen dat de feiten geen 'uit de hand gelopen grap' zijn. De redacteur van *Gazet van Antwerpen* heeft ondanks herhaald verzoek geen uitleg willen geven aan de Raad voor Deontologie. (AD)

Geen fout van De Tijd

FET-journalist Jan Puype kan geen deontologische fout worden aangewreven in zijn reportage over West-Vlaamse ondernemers. Dit concludeerde de Raad voor Deontologie in zijn advies, uitgebracht n.a.v. een klacht van tapijtenproducent Roger De Clerck. De teneur van het artikel over het ondernemersklimaat in West-Vlaanderen, dat Puype op 26 augustus vorig jaar in de FET publiceerde, was dat West-Vlaamse ondernemers noeste werkers zijn, maar lak hebben aan wetten en niet vies zijn van fiscale fraude. Een kapstok voor het verhaal was de zaak-Beaulieu rond Roger De Clerck. De ondernemer had bezwaar tegen twee passages in het artikel. Puype had geschreven, dat De Clerck in 1986 een veroordeling opliep en daarbij opschorting van straf kreeg, maar De Clerck wees erop dat hij in 1987 doorde kamer van inbeschuldigingstelling buiten vervolging was gesteld. Voorts wees hij erop, dat in de eigenlijke Beaulieu-zaak, die al meer dan tien jaar in handen is van een onderzoeksrechter, nog steeds geen enkele formele in verdenkingstelling is geformuleerd. Omdat de FET niet inging op een verzoek tot 'rechtzetting' wendde

De Clerck zich tot de Raad voor Deontologie. Puype verweerde zich door er o.m. op te wijzen, dat hij uitdrukkelijk had vermeld dat er in de Beaulieu-zaak nog geen uitspraak is gedaan, dat hij de passage over opschorting van het vonnis had gehaald uit het boek 'Beaulieu pleit onschuldig' van Ludwig Verduyn uit 1992 (en dat er nooit een klacht was ingediend tegen Verduyn), en dat De Clerck had geweigerd een reactie te geven toen hij hem daarvoor in het kader van de reportage had opgebeld. De Raad wees erop, dat de gewraakte passages onderdeel uitmaakten van een uitvoerige reportage, waarin de journalist verschillende invalshoeken belichtte. De Raad wees er voorts op, dat de journalist een vergeefse poging had gedaan om De Clerck zelf aan het woord te laten. De passage over de veroordeling met opschorting van vonnis 'beantwoordt in die zin aan de werkelijkheid', aldus de Raad, dat de raadkamer van Kortrijk op 12 december 1986 een verwijzing van De Clerck naar de correctionele rechtbank opschortte. 'Het is niet omdat de door de journalist gehanteerde terminologie niet naadloos aansluit op de juridisch-gerechtigde terminologie, dat de journalist zich schuldig maakt aan een deontologische inbreuk', aldus de Raad. (AVM)

Piet Paaltjes revisited

Een journalist die voor correct hoor en wederhoor zorgt, die de standpunten - voor zover de partijen deze wilden formuleren - juist weergeeft, kan geen enkele deontologische fout aangewreven worden. Dat heeft de Raad voor Deontologie op 22 februari jl. beslist. In zijn advies voegt de Raad eraan toe, dat het de journalist "niet ten kwade geduid kan worden naderhand een alsnog gegeven reactie niet gepubliceerd te hebben, daar waar hij de betrokken politicus op voorhand alle gelegenheid liet zijn visie te geven."

Achtergrond van dit advies is een artikel van 31 oktober 2000 in "Het Laatste Nieuws" over de heraanleg van het perceel grond rond de Sint-Veerlekapel in Steenokkerzeel. Daarover bleek een politiek conflict te bestaan, met als inzet of er paaltjes geplaatst zouden worden of niet. De bevoegde schepen van Openbare Werken was pro de paaltjes maar kreeg van zijn burgemeester op dat punt openlijk kritiek.

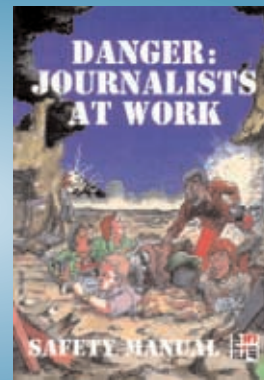
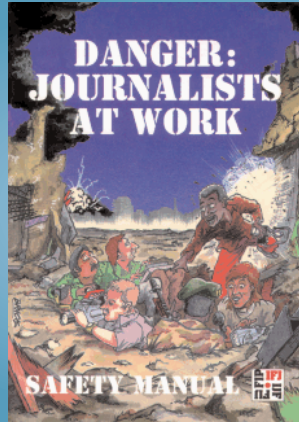
In een reactie in "Het Laatste Nieuws" zegt de betrokken schepen: "Ik heb geen opdracht gegeven tot het plaatsen of bestellen van paaltjes. Het hele schepencollege beslist daarover. Dat doe ik niet alleen. Verder zeg ik er niets meer over, ze kunnen ermee doen wat

ze willen. Ik ben het beu het middelpunt van allerlei schandaaltjes te zijn".

Op 13 november 2000 kwam de schepen klagen bij de Raad voor Deontologie. Hij wreef de journalist een "ondeontologische" houding aan omdat het artikel helemaal niet strookte met zijn verklaring noch met andere beschikbare informatie. De journalist was er daarbij op uit "een schandaalsfeer te scheppen." Bovendien werd een verzoek tot recht op antwoord niet ingewilligd.

Op 22 januari 2001 kreeg de Raad een brief van de hoofdredacteur van "Het Laatste Nieuws", waarin die onderstreept, dat beide partijen in het conflict om hun mening is gevraagd, dat de commentaren van beiden in citaatvorm werden weergegeven en dat het bijgevolg om correcte berichtgeving gaat. Het klopt dat de betrokken schepen maar weinig medewerking betoonde, maar dat was omdat hij zeer ten onrechte dacht, dat de journalist een "schandaalartikel" wilde schrijven. Bovendien zegt de hoofdredacteur nooit een recht van antwoord te hebben gezien.

In zijn advies wijst de Raad voor Deontologie erop, dat alleen de rechtscollages bevoegd zijn over de beoordeling van een publicatieverplichting in het licht van de wet op het recht tot antwoord van 23 juni 1961. (WP)

De IFJ-kaart voor journalisten die grenzen verleggen

WIE KOMT ER IN AANMERKING ?

Elke beroepsjournalist of stagiair die AVBB-lid is (die dus zijn/haar jaarlijks lidgeld heeft betaald) kan een perskaart van de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) aanvragen.

De AVBB is voor België de enige vertegenwoordiger bij de IFJ.

WAT ?

De internationale perskaart wordt afgeleverd door de Internationale Federatie van Journalisten en is geldig voor twee jaar (vanaf de datum van de aanvraag). De kaart biedt een bescherming voor de journalist in het buitenland en is vooral nuttig voor reizen en verblijven in gevaarlijke en/of verre landen. Bij de kaart ontvangt u een boekje met alle adresgegevens van de journalistenverenigingen die aangesloten zijn bij de IFJ. Daar kunt u terecht in geval van moeilijkheden.

Kosten: 700 frank

HOE AANVRAGEN ?

*** Indien u de kaart dringend nodig heeft en gemakkelijk in Brussel kunt geraken:

Het AVBB-secretariaat kan de kaart voor u opmaken (Steenkoolkaai 9b - 1000 Brussel, Tel. 02/229 14 70). U brengt 700 frank en 1 pasfoto mee.

*** Indien het allemaal niet zo dringend is:

U zendt een pasfoto naar het AVBB-secretariaat en u schrijft 700 frank over op rekening 210-0319706-46. Uw internationale perskaart wordt naar uw thuisadres gestuurd.

KONINGSTRAAT 266
1210 BRUSSEL